

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนใน
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

The School Administration Towards Excellence in According
to Four Brahmavihara of Private School in Muang District Chonburi Province

วันเพ็ญ ศุภเสรีสกุล*, สมกุล ถาวรกิจ*

Wanpen Suppasereesakul* Somkul Tharwonkit*

ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม*

Master of Education program in Educational Administration, Siam Technology college*.

บทคัดย่อ

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศหรือการบริหารที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารควรใช้หลักธรรมที่
ผู้บริหารควรนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นคือ หลักพรหมวิหาร 4 งานวิจัยฉบับนี้มี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและนำเสนอแนวทางในการพัฒนาในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
ในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูเอกชนในอำเภอเมือง จังหวัด
ชลบุรี โรงเรียน 37 แห่ง จำนวนครูทั้งสิ้น 310 คน โดยผู้วิจัยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูป
ของ Krejcie & Morgan หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ
แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีการดำเนินงานในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตาม
หลักพรหมวิหาร 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ด้านที่มีการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเมตตา ($\bar{X}$ = 3.66) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านมุทิตา
และอุเบกขา ($\bar{X}$ = 3.61) และ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ในด้านความเมตตา และกรุณาผู้บริหาร
สามารถครองใจคนได้ ให้ความรัก ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ส่วนในด้านมุทิตาและ ผู้บริหารต้องมีการวางแผน
ในการทำงาน สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดี จากการวิจัยนี้ สามารถนำไปใช้ปรับปรุงในการบริหารและ
พัฒนางาน ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นประโยชน์ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาอื่น
ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ, หลักพรหมวิหาร 4, ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
เอกชนในอำเภอเมืองชลบุรีจังหวัดชลบุรี

Abstract

The administration of the school to excellence or the management of efficiency. The administrators should use the principles that administrators should adopt in the administration of the school to be efficient, that is: Principles of Brahma Vihara 4 This research aims to study and propose guidelines for the development of educational institutions of private school administrators in Muang District, Chonburi Province in 4 areas: compassion, compassion, and compassion.

This research is a quantitative research. An example used in this research was a private teacher in Muang District. Chonburi Province, 37 schools, total of 310 teachers. The researcher determined the sample size from the opening of the ready-made tables of Krejcie & Morgan. The research instruments were A 5-level estimation scale questionnaire had a confidence factor of 0.99.

The research results were found that The private school administrators operate in the school administration to excellence according to the Brahma Vihara principle. Overall, the work is at a high level ($\bar{X}$ = 3.63). The mean highest was the compassionate side ($\bar{X}$ = 3.66), and the side with the lowest mean. Is the aspect of empathy and diligence ($\bar{X}$ = 3.61) and guidelines for the development of school administration. In kindness And kindly executives can win the hearts of people who love to help as well. In terms of pleasure and Executives must have a plan for the work. Able to make good decisions and solve problems From this research Can be used to improve the management and development of work. Executives must be role models. The results of this research could benefit other school administrators as a guideline for developing the school administration to be more efficient at work.

Keywords: School administration towards excellence, Brahma Vihara 4, School administrators private in Mueang District, Chonburi

บทนำ

การบริหารการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษาบางครั้งไม่ให้ความสำคัญกับการใช้คุณธรรมในการบริหารงานทำให้ครูขาดขวัญและกำลังใจ และผู้บริหารมีความรู้ เรื่องคุณธรรมไม่ชัดเจนจึงทำให้การบริหารที่จะพัฒนาไปสู่การปฏิบัติไม่ได้ผลเท่าที่ควร ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องสร้างเสริม ภาพพจน์ให้เป็นที่ศรัทธา และเชื่อถือ ควรใช้แนวทางปฏิบัติ ด้วยความรัก ความสงสาร ความชื่นชม ยินดี ความมีน้ำใจ ความเป็นกลาง ไม่ลำเอียง จากข้อความสำคัญของปัญหาในการใช้คุณธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีความสนใจอย่างยิ่งในการบริหารงานตามหลักธรรมพุทธ ศาสนา

โดยเฉพาะหลักพรหมวิหารธรรมของนักบริหาร ได้ศึกษาจากทัศนะของครู ในโรงเรียนเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำมาใช้ในการ บริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ชุตินามุสิกานนท์ 2555 น.2)

องค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งที่สถานศึกษาขาดเสียมิได้คือ ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ซึ่งเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการบริหาร โรงเรียนในยุคปัจจุบัน จะต้องเป็นผู้นำและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างมีอาชีพ การที่ผู้บริหารจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการบริหารการศึกษา ต้องมีความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติหน้าที่ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีบุคลิกที่น่าเลื่อมใสศรัทธา มีทักษะ และการจัดการในการบริหารงาน 4 อย่าง ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การควบคุมและประเมินผล การบริหารงานจึงจะสำเร็จไปด้วยดี (ชุตินา ศิริไพรวาน2561,น.2-3)

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทัศนะของครูในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหารธรรมทั้ง 4 ด้าน คือ กรุณา มุทิตา อุเบกขา เพื่อจะเป็นประโยชน์กับสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและการประสานงานที่ยังไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อนำมาบริหารงานในการวางแผนพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของงานมากขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ไว้ดังนี้

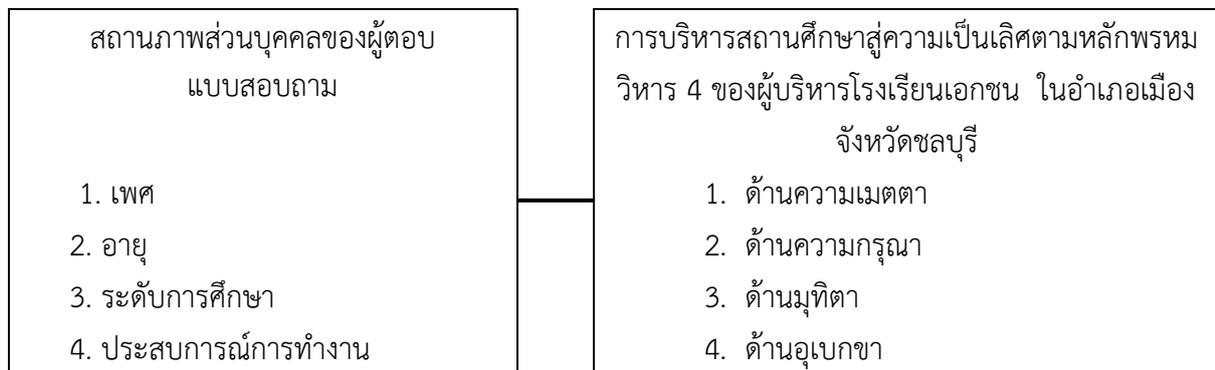
1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งแสดงระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ประกอบด้วยดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหาร บุคลากรและครูเอกชนในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินชีวิตตามหลักพรหมวิหาร 4 ได้
2. ผู้บริหาร บุคลากรและครูเอกชนในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาขอบข่ายของการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในทัศนะครู
3. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องเพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาวิเคราะห์และตรวจสอบโดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC = Index of item - objective Congruency) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 หน้า 50 - 100) ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.99
5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขและปรับปรุงแล้วมาแก้ไขแล้วไปทดสอบใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Crobach, 1971, pp.202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.991
6. พิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอบเขตการวิจัยเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อประกอบด้วย อายุ เพศระดับการศึกษาประสบการณ์การทำงาน แบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ในจังหวัดชลบุรีของโรงเรียนเอกชนจำนวน 30 ข้อเป็นแบบทดสอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) ชนิด 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert)

ตอนที่ 3 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การคำนวณโดยในโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้ค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ค่าความเชื่อมั่น
2. ความถี่
3. ค่าร้อยละ
4. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
5. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัย 1)การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหารและเพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยอภิปรายผลของการสอดคล้องกับนักวิจัย มี 4 ด้านไว้ ดังนี้

1. ด้านความเมตตา โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีพร้อมที่จะดูแลและอำนวยความสะดวกเมื่อผู้ร่วมงานมีปัญหา อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเข้าใจผู้ร่วมงานเป็นอย่างดีพร้อมที่ดูแลเมื่อเกิดปัญหาซึ่งสอดคล้องกับชุตินา มุสิกานนท์(2555) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายที่ 1 โนนแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ด้านความเมตตา โดยภาพรวมและเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร มีความรักต่อผู้ร่วมงาน ต้องการเห็นเพื่อนมีความสุขและสอดคล้องกับจักรกฤษณ์โพคาพลและ สมเด็จพระญาณสังวร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้บริหารกับพรหมวิหารธรรมวิทยาเขตศรีล้านช้างพบว่า ด้านความเมตตา โดยภาพรวมและเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความปรารถนาดีความมีไมตรีต่อผู้อื่นมีความสุขและประสบแต่สิ่งที่เป็นคุณประโยชน์และสอดคล้องกับนิตยา นิยมวงศ์(2555) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณธรรมตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร

สถานศึกษาตามทัศนคติของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ด้านความเมตตา โดยภาพรวมและเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความจริงจังความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ปรารถนาต้องการให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญทั้งในหน้าที่มีความเป็นกัลยาณมิตรเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนพบกับความสุขความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

2. ด้านความกรุณา โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารให้การดูแลต่อผู้ร่วมงานเมื่อได้รับความเจ็บป่วยหรือได้รับความเดือดร้อนอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้เสมอซึ่งสอดคล้องกับอุทิศ การเพียร(2558) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารบุคลากรตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในทัศนะของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติ การวิชาชีพและบริหารทั่วไป พบว่า ด้านความกรุณา โดยภาพรวมและเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความสงสารต้องช่วยเหลือให้ผู้ร่วมงานพ้นจากทุกข์ไข้ใจในอันจะปลดปล่อยบำบัดความเดือดร้อน และสอดคล้องกับพระครูวิวัฒน์ธรรมานุกูล (ออดธมมปาโล)(2561) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ธรรมพบว่า ผู้บริหารมีความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ไข้ใจในอันที่จะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของ พวงสัตว์สอดคล้องกับพระประกอบ ธีรจิตโต (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน ของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของบุคลากรรองคณาธิการบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนมพบว่า ด้านความกรุณา โดยภาพรวมและเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าด้านความกรุณา โดยภาพรวมและเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการใส่ใจช่วยเหลือปลดปล่อยให้ตนเองและ ผู้อื่นพ้นทุกข์ทั้งทางกายและทางใจโดยเป็นการช่วยเหลือที่ถูกต้องไม่เบียดเบียนใครรวมทั้งตนเอง

3. ด้านมุทิตา โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารมีจิตใจแจ่มใสและอารมณ์ดีเสมอ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมองโลกในแง่ดี การที่มีอารมณ์แจ่ม ทำให้ร่วมงานทำงานด้วยความสุขและสบายใจซึ่งสอดคล้องกับพระไพฑูริย์ เมธิโก (มหาบุญ)(2554) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านมุทิตา โดยภาพรวมและเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความพลอยยินดีเมื่อเพื่อนร่วมงานได้ดีมีความสุขและสอดคล้องกับ พระปลัดวิวัฒน์ชัย อภิวัฒน์ (ท้วมสม)(2558) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานครพบว่า ด้านมุทิตา โดยภาพรวมและเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความยินดีเมื่อเห็นผู้ร่วมงานได้ดีมีความสุขก้าวหน้ามีความสุขโดยบริสุทธิ์มิได้โกงหรือเบียดเบียนใคร

4. ด้านอุเบกขา โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้ร่วมงานมีปัญหาไม่ว่าด้านภาระงานหรือส่วนตัวผู้บริหารยินดีให้ความช่วยเหลือทุกคน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารคิดว่า การช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา ทำให้ ผู้ร่วมงานรู้สึกปลอดภัยไม่ได้อยู่คนเดียวทำให้มีกำลังใจทำงานซึ่งสอดคล้องกับพระบัวเงิน สุขธมโม (แสงมะณีลาด) (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหารธรรมสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอละมาม จังหวัดเขกอง สาธารณะรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพบว่า ด้านอุเบกขา โดยภาพรวมและเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีเป็นกลางอันจะทำให้ดำรงอยู่ในธรรมที่พิจารณาเห็นด้วย ปัญญา มีความยุติธรรมในการบริหารสถานศึกษาและสอดคล้องกับ ธีรพงษ์ บุญรักษา และ นวพันธ์ วอกลาง ได้ศึกษาเรื่อง (2559)แนวทางการบริหารองค์กรด้วยหลักธรรม พบว่า ด้านมุทิตา โดยภาพรวมและเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณา เห็นด้วยปัญญา คือมีจิตใจเที่ยงตรงเที่ยงธรรมดุจตาชั่ง ไม่เอนเอียงด้วยความรัก

หรือซัง พร้อมที่จะวินิจฉัย ปฏิบัติไปตามธรรม วางเฉยสงบใจมองดู ในเมื่อไม่มีภารกิจที่ควร เขาควรรับผิดชอบตนเอง

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในทัศนะครูอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีสังกัดสำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$)เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเมตตา ($\bar{X}=3.66$) รองมาคือ ด้านความกรุณา ($\bar{X}=3.63$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านมุทิตาและอุเบกขา ($\bar{X}=3.61$)

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในครูอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีผู้วิจัยอภิปรายผลของการสอดคล้องกับนักวิจัย มี 4 ด้านไว้ดังนี้

1. ด้านเมตตา พบว่า มีการดำเนินงาน คือผู้บริหารให้การสนับสนุนผู้ร่วมงานในหน้าที่การงานและส่วนตัว ด้วยความเต็มใจไม่ควรดูหมิ่นผู้ใต้บังคับบัญชา สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเจริญก้าวหน้าทุกด้าน มีมนุษยสัมพันธ์พร้อมที่จะดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเต็มใจช่วยแก้ปัญหาผู้บริหารต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนตน ผู้บริหารต้องสร้างความรักความสามัคคีในหมู่คณะซึ่งมีสอดคล้องกับชุดิมา มุสิกานนท์(2555) การใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายที่ 1 โนนแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้บริหารใจเย็นและมีสติมากกว่านี้ให้ความรักความเสมอภาคทุกคน ไม่ควรเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตนมากเกินไปแสดงความจริงใจไม่ควรแสดงต่อหน้าเป็นอีกอย่างลับหลังเป็นอีกอย่าง ทำให้ ผู้ร่วมงานขาดความศรัทธา สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้พัฒนาด้านความรู้ความสามารถในการดำเนินงานในสายงานอย่างเสมอภาคไม่อคติ รับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ดูหมิ่น ซึ่งมีสอดคล้องกับนิธยา นิยมวงศ์,(2555) การศึกษาคุณธรรมตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2ใช้วาจาสุภาพต่อผู้ร่วมงานมีวางแผนกับผู้ร่วมงานเพื่อให้งานเสร็จสิ้นในเวลาที่กำหนด รับฟังความคิดเห็นและเหตุผลอย่างสม่ำเสมอช่วยเหลือผู้ร่วมงานที่มีความสามารถและมีผลงานที่โดดเด่นให้ได้รับความก้าวหน้าให้คำแนะนำบุคลากรในเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นกัลยาณมิตรวางแผนการใช้บุคลากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และด้วยความเมตตาร่วมรับผิดชอบกับงานที่วางแผนร่วมกันด้วยความจริงใจซึ่งมีสอดคล้องกับพระประกอบ ธิรจิตโต (2558) การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

2. ด้านความกรุณา พบว่า มีการดำเนินงาน คือผู้บริหารสนับสนุนด้านความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้ร่วมงานมีปัญหาในงานที่รับผิดชอบ อย่างเต็มใจ ไม่ควรสร้างปัญหาและความเดือดร้อนให้กับผู้ร่วมงาน แต่สามารถแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดีให้กำลังใจต่อผู้ร่วมงานในเรื่องงานและส่วนตัวซึ่งมีสอดคล้องกับจักรกฤษณ์โพดาพลและ สมเด็จพระญาณสังวร (2556) ผู้บริหารกับพรหมวิหารธรรมวิทยาเขตศรีล้านช้างผู้บริหารมีความสละประโยชน์ส่วนตนแสดงความเป็นน้ำใจและไม่มองข้ามความรู้สึกของผู้ร่วมงานอารมณ์ดี มีจิตใจแจ่มใส ผู้ร่วมงานจึงจะกล้าเข้าหาเพื่อปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ได้ ควรสังเกตและซักถามความเป็นอยู่ของลูกน้องเท่าที่จำทำได้การจัดสรรงานให้ผู้ร่วมงานควรเท่าเทียมกัน ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานในเรื่องงานและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมซึ่งมีสอดคล้องกับพระปลัดวัฒน์ชัยอภิวณโณ (ท้วมสม)(2558) การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานครผู้บริหารจัดสรรบุคลากรตรงกับวุฒิการศึกษาตามความต้องการของโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์

สูงสุด ควรเห็นใจและเข้าใจผู้ร่วมงานให้มากกว่านี้ ไม่สั่งงานโดยไม่ดูความสามารถของผู้ร่วมงาน เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรมีการประชุมแก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานอย่างมีเหตุผล ไม่อคติ ยินดีให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเต็มใจมีการวางแผนงานอย่างมีระบบ แสดงความชื่นชมผู้ร่วมงานที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานประสบความสำเร็จมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จรับฟังความคิดเห็น เอาใจใส่ ปฏิบัติตนต่อทุกคนเสมอภาคกันซึ่งมีสอดคล้องกับพระปลัถ์พัฒนชัยอภิวณฺโณ (ท้วมสม)(2558) การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

3. ด้านมุกิตา พบว่า มีการดำเนินงาน คือผู้บริหารอารมณ์ดี มีจิตใจแจ่มใส อยู่เสมอ สนับสนุนผู้ร่วมงานที่ประสบความสำเร็จ แสดงไมตรีจิตด้วยความจริงใจวางตัวเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแสดงความยินดีด้วยความจริงใจ เมื่อผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง หรือมีผลงานที่น่ายกย่องมีความเป็นธรรมในการประเมินบุคลากรเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงานอีกทางหนึ่ง ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารต้องสนับสนุนผู้ร่วมงานที่มีความรู้ความสามารถให้ได้เรียนรู้งานใหม่ ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาการอีกทางหนึ่งซึ่งมีสอดคล้องกับ อุทิศการเพียร, (2558) การบริหารบุคลากรตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในทัศนะของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติกรวิชาชีพและบริหารทั่วไปผู้บริหารทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหาไม่อิจฉาธิษยาต่อผู้ร่วมงาน เป็นที่ปรึกษาที่ดี สนับสนุนให้มีความก้าวหน้าในด้านการงานให้โอกาสผู้ร่วมงาน ได้รับฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือ ศึกษาดูงานหรืออบรมเกี่ยวกับสายงานที่รับผิดชอบเป็นการพัฒนาองค์กร ผู้บริหารต้อง เป็นแบบอย่างที่ดี พูดจาสุภาพอ่อนโยนกับสมาชิกอยู่เสมอและทำงานร่วมกับสมาชิกด้วยความสุข และให้ความเป็นกันเอง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ความสำคัญผู้ร่วมงานที่เสียสละความสุขส่วนตัวทุ่มเททำงานด้วยความเต็มใจโดยให้สวัสดิการต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับที่เหมาะสมกับความสามารถและความทุ่มเทที่เขามีให้กับองค์กรซึ่งมีสอดคล้องกับ พระครูวิวัฒน์ธรรมานุกุล (อื้อดธมปาโล)(2561)กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหารธรรม

4. ด้านอุเบกขา พบว่า มีการดำเนินงาน คือผู้บริหารตั้งอยู่บนความยุติธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว มีใจเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งเมื่อเกิดการขัดแย้งตัดสินปัญหาอย่ามีเหตุผล โดยไม่มีอคติผู้บริหารที่พร้อมจะช่วยเหลือผู้ร่วมงานให้พ้นจากปัญหาผู้บริหารยินดีรับผิดชอบเกี่ยวกับงานที่สมาชิกของตนทำผิดพลาดและหาทางแก้ไขร่วมกันผู้บริหารไม่ก้าวก่าย ยกเว้นเมื่อมีปัญหา สามารถเข้าไปช่วยได้ สร้างความสามัคคีภายในองค์กรเคารพสิทธิหน้าที่และ ความเห็นเห็นของผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจซึ่งมีสอดคล้องกับ พระไพฑูริย์ เมธิโก (มหาบุญ)(2554)การประยุกต์พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมผู้บริหารปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกนวางตนเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งพิจารณาความดีความชอบอย่างเที่ยงธรรม ยกย่องสรรเสริญเพื่อนร่วมงานที่ทำประโยชน์ให้กับองค์กรอย่างเสมอภาค ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่ยอมรับจากบุคลากรทุกฝ่าย มีสุขภาพจิตดีการทำงานร่วมกันย่อมมีความสุขผู้ร่วมงานย่อมเกิดความศรัทธา แม้นพบอุปสรรคในการทำงานก็สามารถผ่านพ้นไปด้วยดี เมื่อผู้ร่วมงานทำงานผิดพลาด ไม่ซ้ำเติมด้วยการลงโทษอย่างไม่เป็นธรรม หรือลงโทษโดยไร้เหตุผล และลงโทษเพราะมีอำนาจอยู่ในมือ แต่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแทนงาน ทำให้งานดำเนินไปด้วยความราบรื่นซึ่งมีสอดคล้องกับ อธิราช บัญรักษา และ นวพันธ์ วอกลาง (2559)แนวทางบริหารองค์กรด้วยหลักธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

ผลการวิจัยการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหารและเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในทศนะครุอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรีสังกัดสำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดชลบุรี มี 4 ด้าน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ด้านความเมตตา ผลการวิจัยค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษาและผู้ร่วมงานเป็นสำคัญผู้บริหารจึงควรสร้างความรักความสามัคคีต่อผู้ร่วมทุกคนภายในองค์กร

1.2 ด้านความกรุณา ผลการวิจัยค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารควรมีความภูมิใจในองค์กรยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานด้วยความเต็มใจ และให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับงานของผู้ร่วมงาน

1.3 ด้านมูทิตา ผลการวิจัยค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารควรพูดจาสุภาพอ่อนโยนต่อผู้ร่วมงานเป็นกิจวัตรผู้บริหารและให้การสนับสนุนผู้ประสบความสำเร็จให้มีความสุขแสดงไมตรีจิตด้วยความจริงใจ

1.4 ด้านอุเบกขาผลการวิจัยค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารควรชี้แนะแนวทางเกี่ยวกับงานต่อผู้ร่วมงานเสมอภาคทุกคนในการบริหารงานบุคคลตามความสามารถ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนทั้งภาครัฐและเอกชน

2.2 ควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ทั้งภาครัฐและเอกชน

บรรณานุกรม

จักรกฤษณ์ โปตาพลและ สมเด็จพระญาณสังวร, (2556) ผู้บริหารกับพรหมวิหารธรรม

วิทยาเขตศรีล้านช้าง(ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

ชุตินา มุสิกานนท์(2555) การใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มเครือข่ายที่ 1 โนนแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.

วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ธีรพงษ์ บุญรักษา และ นวพันธ์ วอกลาง (2559). แนวทางการบริหารองค์กรด้วยหลักธรรม. วารสารธุรกิจ

เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร ปีที่ 11 ฉบับพิเศษ มกราคม – มิถุนายน 2559 สถาบันวิจัยและวัฒนธรรม

เอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

นิตยา นิยมวงศ์,(2555). การศึกษาคุณธรรมตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ

ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขา

การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

บุญชม ศรีสะอาด (2545). การวิจัยเบื้องต้น . วารสารสุวีรยาสันพิมพ์ครั้งที่ 7)กรุงเทพมหานคร

พระบัวเงิน สุขธมโม (แสงมะณีลาด) (2561, น.6). แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหม

- วิหารธรรมสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอละแมง จังหวัดเขกอง สาธารณะรัฐ
 ประชาธิปไตยประชาชนลาว. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 พระปลัดวัฒน์ชัยภิวณโณ (ท่วมสม)(2558). การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
 พัฒนาการ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)
- พระประกอบ ธีรจิตโต (2558). การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหาร
 ตามความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม.
 วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- พระไพฑูรย์ เมธิโก (มหาบุญ) (2554). การประยุกต์พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของบุคลากร
 เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสัมพран จังหวัดนครปฐม. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชา
 การจัดการเชิงพุทธมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อุทิศ การเพียร, (2558). การบริหารบุคลากรตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในทัศนะของบุคลากรตำแหน่ง
 ปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัย
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Bottoms, Gene. and Others. (2008). **Good Principals are the Key to Successful School :
 Six Strategies to Prepare More Good Principals**, Southern Regional Education
 Board, Duke, Daniel L. (2003). **Keys to Sustaining Successful School Turnarounds**,
 Darden Curry Partnership for Leaders in Education, Charlottesville. [Online].
 Available: [http://www.darden.virginia.edu/uploadedFiles/Centers of Excellence/PLE/
 KeysToSuccess.pdf](http://www.darden.virginia.edu/uploadedFiles/Centers of Excellence/PLE/KeysToSuccess.pdf). [2018, August 29]
- Copland, M. A.(2003)Leadership of inquiry: building and sustaining capacity for school
 improvement,Educational Evaluation and Policy Analysis, 25 (4), 375–395, 2003
- Flores, J.M. (1994) “A Student of Teachers’ Involvement on School-based Management”,
 Dissertation Abstract Item, 12 (3) 43-48; May, 1994.
- Hernandez, J. R. (2001). Total quality management in education: The application of
 TQM in the Texas school district. Dissertation Abstracts International, 62-11A,211.
- Hirtz, P. D. (2002). Effective leadership for total quality management. Dissertation
 Abstracts International,63-05B, 132.
- Kindred, R. M. (2002).Perception of Elementary School Principals and Selected Professors
 of Education Administration Concerning Pre - Service Training and Task
 Performance Capabilities. Dissertation Abstracts International. (40)8 , 495.
- Krejcie,R. V. and Morgan, D (1970), Educational Administration: Theory, Research, and Practice.
 Singapore : McGraw – Hill.
- Magnuson, W.G. (2001) The characteristics of successful school business managers doctoral
 dissertation. University of Southern California : Los Angeles Inc.
- Stephen. (1998) Good Practice and Case Studies Marketing Planning in Strategy. Retrieved

May12 2018, from www.hiest.cd.uk/casestudies/marketingfeart/.htm

Stogdill, R.M. (1974) Handbook of leadership : A surveyof theory and research.

New York: The Free Press.

Taff,B.C. (1998) Teacher perceptions of principal role behavior and effectiveness

Dissertation

Abstracts International, 58(7),4286-Ai.